

De nieuwe examenprogramma's Frans, Duits en Engels voor havo en vwo

Nadat de voorstellen van de Commissie Vernieuwing Eindexamens (CVE-mvt 1992) door de Vakontwikkelgroep (VOG-mvt) waren omgewerkt tot een advies voor nieuwe programma's, hebben het Cito en het ministerie de formulering van de eindtermen afgerond. Daarbij is voor literatuur de afstemming met Nederlands vergroot. Er komt immers één cijfer voor literatuur bij Nederlands en de moderne vreemde talen. Nu er voorlichtingsbrochures van het SLO beschikbaar zijn, is er voor mij als voormalig VOG-lid een goede gelegenheid om het eindresultaat te belichten.

Sinds de invoering van de Mammoetwet in 1968 hebben de samenleving en de wetenschap zich sterk ontwikkeld. Terwijl de maatschappij zelf erg dynamisch is, heeft het onderwijs een vrij statisch karakter. Daarom is er in het onderwijs verhoudingsgewijs weinig terug te vinden van deze ontwikkelingen. Toch moeten de leerlingen functioneren in die veranderende en veranderde samenleving. Verder vereist de invoering van de basisvorming een aanpassing van de tweede fase, terwijl aan de bovenkant het tertiair onderwijs wijzigingen bepleit: afgestudeerden van het havo en het vwo ontbreekt het aan voldoende studievermogen, aan taalvaardigheid en algemene vorming om een vervolgstudie met succes te doorlopen. Daarom komt er in 1998 een einde aan de vrije pakketkeuze en komen er vier doorstroomprofielen.

De positie van Frans, Duits en Engels

Tabel 1 biedt een algemeen overzicht van de vakken; de getallen staan daarbij niet voor lesuren, maar voor het aantal zogenaamde studielasturen.

Voor Frans en Duits kan op de havo het 200-deel alleen gekozen worden als uitbreiding van het 160-deel. In het studiehuis volgen alle leerlingen op havo en op vwo verplicht het vak Engels in de volle breedte. Op het vwo is verder zowel het onderdeel leesvaardigheid Frans als het onderdeel leesvaardigheid Duits verplicht. Op havo moet de leerling kiezen tussen gespreksvaardigheid en luistervaardigheid Frans, en gespreksvaardigheid en luistervaardigheid Duits. Het totaal uren voor Frans en Duits op vwo voor alle onderdelen samen is 120 meer dan voor Engels, zodat hier globaal toch hetzelfde niveau haalbaar is als bij Engels. Op havo hebben de drie talen echter evenveel uren. Daar is een verhoging ten opzichte van Engels niet haalbaar gebleken.

Het verschil tussen havo en vwo

Havo mocht geen min-variant van het vwo worden. De keuze voor leesvaardigheid als verplicht onderdeel Frans en Duits op vwo is rechtstreeks terug te voeren op de wensen van het vervolgonderwijs: het wetenschappelijk onderwijs. Voor havo waren de eisen vanuit het hoger beroepsonderwijs minder expliciet. Bovendien is op havo alleen Frans of Duits verplicht. Dit betekent dat – als het hbo uitdrukkelijk leesvaardigheid verlangd zou hebben – dit vervolgonderwijs er later toch niet van uit had kunnen gaan dat alle studenten Franse en Duitse studieliteratuur kunnen lezen. Gezien de toenemende internationalisering spelen stages in het buitenland een grotere rol. Een belangrijk argument tenslotte was dat havo-leerlingen zelf een voorkeur voor luisteren en spreken hebben. Met de VOG-keuze voor luisteren en spreken als verplicht deel kreeg ook het gewenste verschil tussen havo en vwo een concreet gezicht. Verder is er een onderscheid tussen de invulling van de literatuur: op havo wordt alleen aandacht besteed aan de ontwikkeling van leesmaak en persoonsvorming, terwijl op vwo ook literatuurgeschiedenis en literaire begrippen een plaats hebben gekregen.

Hele vakken en deelvakken

Bij Frans en Duits is feitelijk sprake van een deelvak en een heel vak. Er zullen twee soorten vwo-leerlingen zijn:

- Deelvallers: deze leerlingen beperken zich tot het verplichte deel lezen.
- Hele vakkers: vanwege het α -profiel of vrijwillig in het vrije deel breiden zij het verplichte deel uit tot het hele vak.

Er zullen drie soorten havo-leerlingen zijn:

- Afhakkers: deze leerlingen stoppen na de onderbouw met de taal.
- Deelvallers: zij doen slechts het deelvak luisteren en spreken. Deze leerlingen beperken zich tot het verplichte deel luisteren en spreken of kiezen dit deel vrijwillig in het vrije deel.
- Hele vakkers: vanwege het α -profiel breiden zij het verplichte deel uit tot het hele vak of kiezen het vrijwillig in het vrije deel.

Bij de hele vakkers kunnen de verschillende onderdelen geïntegreerd worden gegeven. Het is duidelijk dat bij de deelvallers op vwo het deelvak lezen met een leesexamen wordt afgesloten, maar dat betekent niet dat de beschikbare studielast uitsluitend aan lezen moet worden besteed. Luisteren kan bijvoorbeeld het taalverwervingsproces mede stimuleren. Zo zal in het deelvak spreken en luisteren op havo vaak ook aandacht aan het lezen van teksten worden besteed om te zorgen voor een toereikend taalaanbod. Of deelvallers en hele vakkers afzonderlijk dan wel gecombineerd les krijgen hangt van de schoolorganisatie af, waarbij de groeps grootte een rol zal spelen.

	4 + 5 havo	4 + 5 + 6 vwo
Gemeenschappelijk deel	<ul style="list-style-type: none"> • 360 Engels (volledig) • 160 Frans of Duits (luisteren & spreken) 	<ul style="list-style-type: none"> • 400 Engels (volledig) • 160 Frans lezen • 160 Duits lezen
	<ul style="list-style-type: none"> • 120 Ckv-1 (deel literatuur) 	<ul style="list-style-type: none"> • 200 Ckv-1 (deel literatuur)
Profieldeel: α-profiel Cultuur & Maatschappij	<ul style="list-style-type: none"> • 200 Frans of Duits (lezen, literatuur, schrijven) of andere taal 	<ul style="list-style-type: none"> • 360 Frans of Duits (luisteren & spreken, schrijven & literatuur) of andere (klassieke) taal • 360 Frans of Duits of andere taal/wiskunde-A
Vrije deel	<ul style="list-style-type: none"> • 160 Frans of Duits (zoals gem. deel) • 200 Frans of Duits (zoals α-profiel) 	<ul style="list-style-type: none"> • 360 Frans of Duits (zoals α-profiel)

tabel 1: Algemeen overzicht examenvakken Frans, Duits en Engels

Hetzelfde eindniveau

Deelvakkers Frans of Duits op vwo moeten zich concentreren op leesvaardigheid en worden daarin in het laatste jaar tijdens het centraal examen getoetst. Leerlingen die het hele vak doen worden op alle onderdelen getoetst; de leesvaardigheid wordt getoetst in het centraal examen.

Vanuit de onvrede met de huidige situatie wenste het wo een hoog leesniveau van alle vwo-leerlingen. Beide groepen – de deelvakkers en de hele vakkers – moeten in het vervolgonderwijs studieliteratuur in het Frans en Duits kunnen lezen. De vraag rijst echter of de deelvakkers dat gewenste hoge niveau in de beschikbare tijd ook kunnen bereiken. Immers, bij de hele vakkers vindt er een sterke wederzijdse beïnvloeding plaats tussen alle vaardigheidstrainingen. In het vigerend onderwijs hebben de leerlingen op 4-vwo Frans en Duits, waar alle vaardigheden uit de onderbouw verder uitgebouwd worden, inclusief enige literatuur en de hulpvaardigheden grammatica en idioom. Qua lezen bereiken de leerlingen dan in 4-vwo ongeveer niveau 2 van de zogenaamde niveaumeter.

Bij het verplichte deel in het studiehuis krijgen de leerlingen een in verhouding gelijke studielast als nu in 4-vwo, maar zij worden geacht zich te concentreren op de leesvaardigheid. De vereiste studielast wordt echter niet meer in zijn geheel in 4-vwo generaliseerd, maar zal ook gedeeltelijk in 5- en 6-vwo ten uitvoer komen. Dan gaan factoren meespelen als leef-tijd (rijping) en versterking door de vaardigheidstraining van de drie moderne vreemde talen onderling. Verder zal met name voor de deelvakkers de verplichting tot het extensieve lezen een cruciale functie hebben in hun leerroute. De hele vakkers zullen op een gevarieerde manier aan hun leesvaardigheid werken. Hun route is anders. Overigens hoeven de deelvakkers niet bij voorbaat de talig slechte leerlingen te zijn.

Verbreding en verdieping

Een speciale vorm van deelvakken zijn deelvakken in het vrije deel ter verbreding of verdieping van onderdelen, die men in het gemeenschappelijke of profieldeel al gehad heeft. Het zijn doorgaans relatief kleine onderdelen die een leerling in overleg met de docent kiest om een reeds gevolgd programma te verbreden of te verdiepen. Bij verdieping wil men een bepaald onderdeel grondiger bestuderen: zich met een bepaalde schrijver uitvoerig bezig houden of in verband met een vervolgstudie bij leesvaardigheid doordringen in specifiek economische en juridische tek-

sten. Bij verbreding wil men meer een aanvulling op een bestudeerd onderwerp; een leerling of een aantal leerlingen wil bijvoorbeeld een andere literaire stroming bestuderen dan in het programma aan bod gekomen is of bij schrijfvaardigheid extra ervaring opdoen met e-mail. Bij Engels valt te denken aan leerlingen die meedoen aan 'public speaking-wedstrijden'. Ook bepaalde masterclasses horen tot de verbreding/verdieping.

Deze extra mogelijkheid mag er echter niet toe leiden dat het vrije deel gaat bestaan uit bij elkaar gesprokkelde brokken. Daarom moeten de verbredings- en verdiepingsdeelvakken bestaan uit een studielast van tenminste 40 uur. Voor havo geldt verder als maximum 80 uur, dat is dus maximaal twee maal verbreding/verdieping. Bij vwo is het maximum drie maal, tezamen 120 uur. Deze relatief bescheiden deelvakken kennen geen landelijk vastgestelde inhoud: zij wordt op schoolniveau bepaald. Natuurlijk kunnen scholen zich hierbij oriënteren op ideeën en aanbiedingen van landelijke instituten en van uitgeverij.

Ckv-1

In het gemeenschappelijke deel voor alle leerlingen op havo en vwo zitten drie nieuwe vakken: algemene natuurwetenschappen, mens- en maatschappijwetenschappen en culturele en kunstzinnige vorming 1. Gymnasiasten krijgen in plaats hiervan klassieke culturele vorming.

Ckv-1 is een ervaringsgericht vak. Alle vier de kunstdisciplines vormen een gelijkwaardig onderdeel, ook qua tijdsbesteding. Bij het onderdeel literatuur kan vooral de wereldliteratuur aan bod komen. Ckv-1 kent een kunstdossier; afstemming voor het onderdeel literatuur met het leesdossier bij Nederlands en mvt is noodzakelijk.

Geïntegreerde literatuur

De studiehuisgedachte nodigt scholen uit vanuit de programma's letterkunde bij Nederlands en de traditionele moderne vreemde talen Frans, Duits en Engels te komen tot vakoverstijgende projecten of zelfs het vak westerse literatuur. Daarbij kan ook nog ckv-1 betrokken worden.

In concreto is integratie van de literatuur van Nederlands en Engels in het gemeenschappelijke deel een reële keuze voor de scholen (havo 160, vwo 240 studielasturen), waarbij de uitbreiding voor Frans en/of Duits geldt als de leerling dat in zijn pakket heeft. Hiervoor staan op havo steeds 40 en op vwo 80 studielasturen per taal.

De examenprogramma's

De inhoud van de examenprogramma's voor de talen is geactualiseerd. Ook zonder de komst van de doorstroomprofielen zouden intussen de programma's aan de moderne tijd aangepast zijn. De eindvoorstellen van de CVE-mvt uit 1992 zijn alleen nog maar geen voorschrift geworden omdat ze ingehaald werden door de grote algemene renovatie van de bovenbouw.

De lijn van de kerndoelen van de basisvorming wordt consequent doorgetrokken. Zo weerspiegelen de eindtermen de communicatieve oriëntatie van het mvt-onderwijs, die al in de basisvorming werd ingezet. Verder is er veel aandacht voor extensief lezen en luisteren, strategieën en technieken en is het relatief gewicht van de vaardigheden vergelijkbaar met de in de basisvorming gemaakte keuzes.

Eén vaardigheid in het ce

In het vigerende onderwijs wordt het gewicht van leesvaardigheid als te hoog ervaren. Deze leesvaardigheid mag wel een groter gewicht hebben dan de andere: 40 of 35% zou acceptabel zijn. De enige mogelijkheid om de druk van lezen in het centraal examen te verlagen is de opname van een tweede vaardigheid. Literatuur staat buiten de discussie, spreken valt van nature af. Blijven luisteren en schrijven over. Voor de overheid is luistervaardigheid niet acceptabel omdat de afnamecondities onmogelijk voldoende gelijkwaardig gehouden kunnen worden. De VOG-mvt acht om dezelfde redenen schrijfvaardigheid met zijn hoog ICT-gehalte niet geschikt voor het centraal examen. Zo blijft er geen mogelijkheid voor een tweede vaardigheid over en blijft de minder gewenste situatie gehandhaafd, nl. dat leesvaardigheid 50% heeft.

De niveaumeter

Voor de CVE-mvt ontwierp Van Krieken van het Cito een niveaumeter met 5 niveaus: het eerste niveau komt daarbij overeen met het D-niveau en niveau 5, het near-native-niveau, fungeert als plafond voor niveau 4. Feitelijk komen daarmee alleen de niveaus 2, 3 en 4 in aanmerking voor havo en vwo.

Informatie- en communicatietechnologie

Informatie- en communicatietechnologie (ICT) neemt een belangrijke plaats in bij de vormgeving van het studiehuis. ICT wordt op verschillende plaatsen in de examenprogramma's genoemd en komt daarnaast nog vaak impliciet voor. Zo zijn de taalvaardigheden die bij de receptieve vaardigheden genoemd worden onafhankelijk van de informatiedrager. Het maakt niet uit of een tekst op papier staat, digitaal opgeslagen audio betreft, als ondertiteling bij een tv-uitzending of als resultaat van een zoekactie in een database op een computerscherm gelezen wordt. Bij leesvaardigheid zijn ook nieuwe tekstsoorten zoals 'hypertext' en 'met audio/video verrijkte teksten' bedoeld. Bij de condities worden naslagwerken genoemd waarvan in principe ook elektronische woordenboeken en encyclopedieën deel kunnen uitmaken.

	havo			vwo		
	Frans	Duits	Engels	Frans	Duits	Engels
Lezen	3	3	3	4	4	4
Luisteren	3	3	3	4	4	4
Spreken	2	3	3	3	4	4
Schrijven	2	2	3	3	3	4

tabel 2: Niveaueisen

Het hoge ICT-gehalte van de nieuwe programma's zal sommige docenten benauwen, maar juist de leerlingen kunnen hen daarin voorgaan. De VOG-mvt was zich ervan bewust dat hier programma's ontworpen werden die voor de 21e eeuw bestemd zijn. Nu zijn walkmans al gemeengoed, en er zal zeker een tijd komen dat de leerlingen zelf minilaptops mee naar school brengen zoals nu rekenmachines.

Kennis van land en volk

Naast literatuurgeschiedenis is kennis van land en volk het enige kennisgebied bij talen. Deze kennis wordt bij de onderdelen expliciet verondersteld, maar is zelf geen onderdeel van het examen. Er is geen separaat programma voor kennis van land en volk geschreven, maar in de toelichtingen bij de leesen luistervaardigheid worden aanwijzingen gegeven. De gegeven voorbeelden willen vooral de richting aangeven. Het is principieel niet juist en praktisch onmogelijk om volledigheid na te streven. De kennis van land en volk kan uiteengelegd worden in aandachtsgebieden zoals staatsvorm, geografie, geschiedenis, cultuur, media, verkeer, onderwijs, interculturele verschillen, de dagelijkse omgang en de actualiteit.

Tot de zeer algemene kennis die bij alle niveaus behoort, worden gerekend: de staatsvorm, globale geografische gegevens, gebeurtenissen die de laatste jaren wereldnieuws waren, gewoonten in de dagelijkse omgang, de internationale politieke, economische en toeristische positie. Specifiekere kennis voor havo en vwo zijn belangrijke periodes en gebeurtenissen uit de geschiedenis, het verkeerssysteem inclusief het openbaar vervoer, de media (kranten, tijdschriften en radio- en tv-organisaties) en de hoofdzaken van het onderwijssysteem. Tenslotte bestaat de extra kennis voor vwo voornamelijk uit hoofdzaken uit de culturele geschiedenis en betrekkelijk structurele maatschappelijke zaken.

Talen bij andere vakken

Verschillende scholen experimenteren reeds met vormen van tweetalig onderwijs. Daarnaast is het goed mogelijk vanuit de moderne vreemde talen bijdragen aan andere vakken te leveren. In de examenprogramma's wordt op verschillende plaatsen op deze mogelijkheid gewezen. Zo wordt over tekstonderwerpen in het vwo-programma leesvaardigheid Frans, Duits en Engels expliciet gesteld dat deze in het kader van andere vakken op school relevant kunnen zijn. Zelfs de subdomeinen extensief lezen en extensief luisteren, het maken van strategische samenvattingen en het 'note-taking' zijn wellicht beperkt uitvoerbaar binnen onderzoeken die leerlingen voor andere vakken doen. Bij schrijven is er bij Engels op havo en vwo sprake van teksten die leerlingen schrijven in het kader van hun studie, ten behoeve van andere vak-

van tot Topniveau Laagland

Of u straks met de invoering van de tweede fase in 1998 nu *Topniveau* of *Laagland* neemt of een van onze andere talen-methoden: voor de talen zit u goed bij uitgeverij Thieme.

In de tweede fase gaat er veel veranderen voor de talen: nieuwe didactieken, nieuwe inhouden en dus nieuwe methoden. Uitgeverij Thieme heeft een antwoord gevonden op deze ontwikkelingen, zodat u straks met een gerust hart van start kunt gaan. In voorjaar 1998 verschijnen de volgende methoden voor bovenbouw van havo en vwo:

Nederlands	Engels	Duits	Frans	CKV
Topniveau	Touchdown	Spitze	Libre service	Palet
Kiliaan	Swift			
Laagland (<i>literatuur</i>)				

Wilt u meer weten over onze tweede fase-aanpak? Neem dan contact op met onze **Docentenlijn: 0575 - 59 48 80** of stuur ons een e-mail: info@thieme.nl

Thieme
2^e FASE

ken. Bovendien is als handelingsdoel geformuleerd dat leerlingen in het kader van een project of ten behoeve van een ander vak een verslag in het Engels moeten hebben geschreven.

Oriëntatie op studiekeuze en beroep

In alle vakken in de tweede fase dient er aandacht te zijn voor oriëntatie op studiekeuze en beroep. Daartoe zijn twee eindtermen geformuleerd.

1. Leerlingen hebben informatie ingewonnen over vervolgopleidingen en beroepen waarin de betreffende moderne vreemde taal een rol speelt.
2. Leerlingen hebben nagegaan in hoeverre zij een studiehouding, belangstelling en vaardigheden bezitten die wenselijk dan wel noodzakelijk worden geacht voor vervolgopleidingen.

Bij de moderne vreemde talen is er sprake van oriëntatie op mogelijkheden om de betreffende taal in het tertiair onderwijs te studeren, en op de rol die de talen spelen bij verschillende vervolgstudies. Bij de keuze van de teksten in de programma's leesvaardigheid Engels, Frans en Duits in het vwo zullen de leerlingen geconfronteerd worden met teksten en strategieën die van belang zijn als ze in het tertiair onderwijs wetenschappelijke teksten moeten lezen. Tevens worden zij geacht een werkstuk of onderdeel van een ander vak in de vreemde taal te schrijven. Hierdoor krijgen zij zicht op hun eigen belangstelling en vaardigheden en de eisen die aan hen gesteld zullen worden als ze de betreffende talen in het tertiair onderwijs gebruiken.

De studielastverdeling bij talen

In het studiehuis worden geen lesuren meer gespecificeerd, maar door middel van studielast wordt de inspanningsverplichting van de leerling aangegeven. Dat wil zeggen dat uitgedrukt wordt hoeveel tijd de leerling geacht wordt aan het betreffende (deel)vak te besteden. Het aantal uren studielast is dus niet gelijk aan het aantal lesuren. Een eenvoudige formule, waarmee de uren studielast kunnen worden omgerekend naar lesuren valt voor de moderne vreemde talen niet te geven. Bij leesvaardigheid zal een relatief groot gedeelte van de studielast nodig zijn om de leerling zelfstandig te laten lezen, terwijl bij gespreksvaardigheid daarentegen meer contacturen nodig zullen zijn.

Omdat er in het begin meerdere deelvakken in het spel waren kan uit die achterhaalde situatie wel ruw-

weg een verdeling geconstrueerd worden: op havo voor lezen: 120 uur (30 à 35%), luisteren & spreken: 200 uur (40 à 45%) en schrijven & literatuur: 80 uur (20 à 25%). Voor vwo zijn dat voor lezen: 160 uur (30%), luisteren & spreken: 200 uur (40%) en schrijven & literatuur: 160 uur (30%).

Balans van het werk van de CVE-mvt en VOG-mvt

De vernieuwing wil vele nadelen van het huidige programma opheffen. Knelpunten in de huidige onderwijspraktijk mvt zijn o.a. het ontbreken van een algemeen uitgangspunt, de vaagheid van de exameneisen, de onevenwichtigheid tussen de onderdelen, de hegemonie van de leesvaardigheid, de wildgroei binnen de inrichting van het schoolonderzoek, de verstrengeling in de praktijk van onderdelen, de mogelijkheid van oneigenlijke onderdelen in de toetsing, de (docentgebonden) willekeur in het letterkundeprogramma, de onhaalbaarheid van gelijke eisen voor de drie talen ('de grote leugen') en de verstarving van de didactiek in de onderwijspraktijk. De nieuwe programma's hebben tot gevolg dat de communicatieve benadering het uitgangspunt is, er uitvoerige doelstellingen per vaardigheid zijn, dat de hegemonie van leesvaardigheid voorlopig blijft, de weging van de onderdelen in het schoolonderzoek is voorgeschreven, de scheiding van bepaalde onderdelen bij toetsing verplicht is, de onderdelen van de toetsing duidelijk benoemd zijn, er een uniform letterkundeprogramma ligt, er meer differentiatie qua niveau tussen talen op onderdelen ontstaat, en de programma's een andere didactiek veronderstellen, maar deze niet kunnen afdwingen.

Ontwikkelingen

Door de ontkoppeling van de gespreksvaardigheid en literatuur moet de gespreksvaardigheid sterk ontwikkeld worden. Ook het gebruik van computerprogrammatuur zal aanpassing en scholing vragen. De mogelijke toepassing van talen op andere vakken vergt een herbezinning op de huidige praktijk. Verder verlangen de nieuwe handelingsdoelen zoals het extensief lezen en luisteren en de praktijksituaties bij spreken en schrijven nieuwe wegen. Dat geldt te meer voor de complexe algemene vaardigheden zoals bijvoorbeeld verslagen, presentaties en leesdossiers. Op al deze terreinen zijn nadere uitwerkingen noodzakelijk en veelal al in de maak.

Literatuur

- Commissie Vernieuwing eindexamens moderne vreemde talen vwo en havo, *Nieuwe examens aan de horizon*, Zoetermeer: Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, 's-Gravenhage: DOP, 1991.
- Commissie Vernieuwing eindexamens moderne vreemde talen vwo en havo, *Eindrapport*, 1992.
- Vakontwikkelgroep moderne vreemde talen, *Advies Examenprogramma's havo/vwo*, Den Haag: Stuurgroep profiel tweede fase, Enschede: SLO, 1995.

- Nationaal Actieprogramma moderne vreemde talen, *De vernieuwing vernieuwd, Examenprogramma's Frans, Duits en Engels in het studiehuis*, 's-Hertogenbosch/Enschede: KPC/NAP-mvt, 1995.
- LPC, Cito en PMVO, *Voorlichtingsbrochure havo/vwo, actuele stand van zaken invoering tweede fase, Frans/Duits*, Enschede: SLO, 1996.

Theo Hoebers

Jaargang 1944. Sinds 1970 docent Duits aan het Thomascollege te Venlo, oud-lid van de VOG-mvt, tevens kaderdocent CPS en projectleider van het door het Procesmanage-

ment Voortgezet Onderwijs ingestelde netwerk Geïntegreerd Literatuuronderwijs. Adres: Belletablestraat 6, 5913 AW Venlo.